

Андріана СТЕФАНІШИН,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 016
Спеціальна освіта, спеціалізація Логопедія,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка
Мар'яна ГРИНЦІВ,
кандидатка психологічних наук, старша викладачка кафедри соціальної
педагогіки та корекційної освіти,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

СОЦІАЛЬНА РОЛЬ ЛОГОПЕДА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У сучасному світі, де комунікація є основою соціальної взаємодії, роль логопеда набуває особливої ваги. Це вже не просто спеціаліст, який навчає правильно вимовляти звуки. Це фахівець, що виконує соціально значущу функцію – допомагає людям, які з різних причин мають труднощі з мовленням, повноцінно взаємодіяти із суспільством. Його діяльність охоплює медичну, освітню, соціальну та психологічну сфери, а спектр його завдань постійно розширюється відповідно до викликів часу.

Логопедична допомога потрібна не лише дітям, які мають затримку мовленнєвого розвитку або порушення вимови, а й дорослим, які через інсульт, черепно-мозкову травму або інші захворювання втратили мовленнєві функції. У клінічних умовах логопед стає важливою ланкою в команді медичних працівників, допомагаючи пацієнтам відновлювати мовлення, пам'ять, мислення і здатність до самостійного життя. У таких випадках мова йде не просто про вимову, а про реабілітацію особистості, повернення її до активної участі у житті [2].

Важливою є і психосоціальна функція логопеда. Люди з мовленнєвими порушеннями часто мають труднощі у навчанні, професійному становленні, міжособистісному спілкуванні. Це може призводити до зниження самооцінки, соціальної ізоляції, тривожності. Логопед допомагає подолати ці бар'єри, виступаючи посередником між особистістю та соціумом. Особливо це стосується дітей, які завдяки корекційній роботі логопеда здобувають

змогу вільно висловлювати свої думки, брати участь в освітньому процесі та соціальних взаємодіях.

У контексті розвитку інклюзивної освіти роль логопеда значно зросла. Він стає членом мультидисциплінарної команди, яка супроводжує дітей з особливими освітніми потребами. Логопед не лише проводить індивідуальні чи групові заняття, а й допомагає педагогам і батькам адаптувати освітній процес до потреб дитини, формує індивідуальні освітні маршрути, оцінює динаміку розвитку. Це потребує від фахівця не лише професійної майстерності, а й глибокого розуміння психолого-педагогічних аспектів розвитку дитини, здатності до командної роботи та гнучкого мислення [1].

Сучасний логопед також активно використовує цифрові технології. Онлайн-заняття, спеціалізовані мобільні додатки, інтерактивні платформи, логопедичні ігри та відеоконтент – усе це уможливлює зробити допомогу доступнішою і цікавішою.

Ще однією важливою сферою є просвітницька діяльність логопеда. Сьогодні багато фахівців ведуть блоги, записують відеоуроки, пишуть поради для батьків, проводять семінари для педагогів і вихователів. Це формує мовленнєву культуру в суспільстві, сприяє ранньому виявленню мовленнєвих проблем і створює партнерське середовище між фахівцем, родиною та освітнім закладом.

Водночас логопед – це і науковий працівник, що бере участь у дослідженнях, створює нові методики, підходи до діагностики та корекції. У провідних українських вишах, таких як Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Львівський національний університет імені Івана Франка, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка функціонують кафедри логопедії, які не лише готують майбутніх фахівців, а й активно займаються наукою [3].

На міжнародному рівні професія логопеда (speech-language pathologist) входить до переліку найбільш затребуваних. Згідно з даними статистики,

попит на логопедів зростає щороку. Це зумовлено не лише збільшенням кількості дітей з порушеннями мовлення, а й старінням населення, розвитком інклюзивної освіти та підвищенням уваги до ментального здоров'я.

Отже, логопед у сучасному суспільстві – це не вузький спеціаліст, а багатофункціональний фахівець, який одночасно виконує роль корекційного педагога, консультанта, психолога, науковця, цифрового тренера та соціального комунікатора. Його діяльність спрямована на забезпечення мовленнєвої, соціальної та емоційної повноцінності особистості. У час, коли суспільство вимагає відкритості, толерантності й рівного доступу до якісної освіти та медичної допомоги, роль логопеда стає особливо важливою та незамінною.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Спеціальна освіта: проблеми та перспективи : тези за матеріалами 16 Міжнародної науково-практичної конференції 18–19 квітня 2024 року / за ред. О. Гаврилова. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В. 2024. 271 с.
2. Сучасні проблеми логопедії та реабілітації : матеріали VIII Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції (15 лютого 2019 року, м. Суми). Суми : ФОП Цьома С.П., 2019. 196 с.
3. Тарасун В. В. Основи теорії і практики логодидактики : підручник для вищих навчальних закладів. Київ : «Каравела», 2017. 316 с.